

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	10
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	11
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	11
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	12
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	15
7.	DENETİM BULGULARI.....	15
8.	EKLER.....	41

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:Personel Durumu	3
Tablo 2:2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3:2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4:2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5:Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 6:Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 7:Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8:Belediye Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler	8
Tablo 9:Amortisman Ayrılmayan Kalemler	16
Tablo 10:Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılan Kalemler	16
Tablo 11:Parçalara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşılanan İhtiyaçlar	38

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
BHA	Belediye Hizmet Alanı
COSO	Sponsor Kuruluşları Komitesi
INTOSAI	Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
TL	Türk Lirası
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
UKOME	Ulaşım ve Koordinasyon Merkezi
UZALDE	Uzaktan Algılama Değişim Analizi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Amortisman Ayırma İşleminin Hatalı Yapılması
2. Taşınmaz Envanterine Yönelik Eksiklerin Bulunması

B. Diğer Bulgular

1. Kalkınma Ajanslarına Gönderilecek Payın Kamu İdareleri Payları Hesabında İzlenmemesi
2. Peşin Tahsil Edilen Geçiş Hakkı Bedellerinin Dönem Ayırıcı Hesaplarda İzlenmemesi
3. Verilen Depozito ve Teminatlar Hesaplarının Gerçeği Yansıtması
4. Süresinde Kapatılmayan Avans ve Kredilerin Olması
5. Bazı İşletmelerin İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması
6. İlçe Belediyelerince Toplanan Çevre Temizlik Vergisine İlişkin Paylarının Aktarılmaması
7. Belediyenin Kiraya Vermiş Olduğu Bazı İşyerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyet Göstermesi
8. Gecekondu Fonu Hesabının Amacı Dışında Kullanılması
9. Kesilen Asgari Ücret Destek Tutarlarının İlgili Kuruma Gönderilmemesi
10. İdare Mülkiyetindeki Taşınmazın İntifa Hakkı Adı Altında Lojman Olarak Kullanıma Verilmesi
11. Servis Plakalarının İl Trafik Komisyonu Kararı ve İlçe Belediye Meclis Kararları Doğrultusunda İhalesiz ve Süresiz Verilmesi
12. Muhtelif İhtiyaçların Parçalara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşılanması

---

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği görev, yetki, imtiyaz ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Büyükşehir Belediyesinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu ile diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımı şeklindedir. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 8 ve 9'uncu maddesinde belirtilen altyapı ve ulaşım hizmetleri büyükşehir belediyelerinin sorumluluğu altındadır.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

---

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile birlikte büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluk alanları genişletilerek; büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasındaki ilişkiler ve hizmetlerin yerine getirilmesi noktasında düzenleyici, bağlayıcı karar alma yetkisi verilmiştir.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5216 sayılı Kanun'da büyükşehir belediye organları; Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediye encümeni ve büyükşehir belediye başkanı olarak öngörülmüştür. Karar organı olan Büyükşehir Belediye Meclisi, biri Büyükşehir Belediye Başkanı olmak üzere 131 üyeden oluşmaktadır.

Büyükşehir Belediyesi teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşmaktadır. Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi büyükşehir belediyesi meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Büyükşehir belediyesi personeli büyükşehir belediye başkanı tarafından atanır. Personelden müdür ve üstü unvanlı olanlar ilk toplantıda büyükşehir belediye meclisinin bilgisine sunulur. Genel sekreter, büyükşehir belediye başkanının teklifi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı tarafından atanır.

Büyükşehir Belediyesinin teşkilat yapısında doğrudan Başkana bağlı 5 adet birim belirlenmiştir. Bunlar; Özel Kalem Müdürlüğü, Hukuk Müşavirliği, Teftiş Kurulu Başkanlığı, İç Denetim Birim Başkanlığı, Yazı İşleri ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'dır. Doğrudan Başkana bağlı diğer birim olan Genel Sekreterlik idarenin en önemli icra organıdır.

Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Fen İşleri Dairesi Başkanlığı, İklim Değişikliği Dairesi Başkanlığı, İtfaiye Dairesi Başkanlığı, Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı, Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı, Sıfır Atık Dairesi Başkanlığı doğrudan Genel Sekretere bağlı olan birimlerdir. Genel Sekretere bağlı 2 Genel Sekreter Yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin 20 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili Genel Sekreter Yardımcılıklarına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1:Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	3502	1051
Sözleşmeli Personel		55
Kadrolu İşçi	1448	477
Geçici İşçi	0	0
Toplam	4950	1583
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		6263

Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanlığının, Konya Su ve Kanalizasyon Genel Müdürlüğü olmak üzere 1 tane bağlı kuruluşu bulunmaktadır.

Bağlı kuruluşu olan Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, Büyükşehir Belediyesine bağlı olarak büyükşehir belediye sınırları içerisinde İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'la belirlenen su ve kanalizasyon işlerini yapmak üzere kurulmuştur.

Ayrıca Büyükşehir Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 13 adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli

idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Konya Büyükşehir Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Büyükşehir Belediyesinin 2021 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2:2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod 1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devredilen Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklene n / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devredilen Ödenek (TL)
1	Personel Giderleri		208.273.000,00	16.173.000,00	192.100.000,00	184.527.182,95	7.572.817,05	
2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri		33.958.000,00	3.344.000,00	30.614.000,00	29.976.852,40	637.147,60	
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri		1.007.205.000,00	-266.554.000,00	1.273.759.000,00	1.265.122.629,05	8.636.370,95	
4	Faiz Giderleri		260.001.000,00	71.156.000,00	188.845.000,00	188.843.324,11	1.675,89	
5	Cari Transferler		190.743.000,00	-48.396.000,00	239.139.000,00	239.118.304,80	20.695,20	
6	Sermaye Giderleri		1.161.597.000,00	68.092.000,00	1.093.505.000,00	1.090.777.557,09	2.727.442,91	
7	Sermaye Transferleri		39.251.000,00	-25.287.000,00	64.538.000,00	64.536.507,50	1.492,50	
8	Borç Verme		55.628.000,00	-61.872.000,00	117.500.000,00	117.500.000,00	-	
9	Yedek Ödenek		243.344.000,00	243.344.000,00	-	-	-	
Toplam			3.200.000.000,00	-	3.200.000.000,00	3.180.402.357,90	19.597.642,10	

Konya Büyükşehir Belediyesinin 2021 mali yılı bütçesi ile 3.200.000.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Yıl içinde 3.180.402.355,00 TL bütçe gideri yapılmış, 19.597.638,00 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3:2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	20.464.000,00	14.138.225,00	627.866,00	13.510.358,00	66
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	245.883.000,00	186.586.963,00	653.316,00	185.933.646,00	75,62
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	52.029.000,00	117.611.943,00	326.874,00	117.285.068,00	225,42
05- Diğer Gelirler	2.368.822.000,00	2.459.940.386,00	375.838,00	2.459.564.547,00	103,83
06- Sermaye Gelirleri	514.795.000,00	771.761.400,00	0	771.761.400,00	150
08-Alacaklardan Tahsilat	7.000,00	27.978.334,00	0	27.978.334,00	399.690
09- Red ve İadeler	- 2.000.000,00	0	0	0	0
Toplam	3.200.000.000,00	3.578.017.253,00	1.983.894,00	3.576.033.353,00	111,75

Buna göre 2021 yılında net bütçe geliri %111,75 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi Gelirleri (%66) ve Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri (%75,62) beklenenin altında, Alınan Bağış ve Yardımlar (%225,42) ve Diğer Gelirler (%103,83) beklenin üzerinde, Alacaklardan Tahsilat kalemi ise (%399.690) beklenenin çok üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4:2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	192.100.000,00	184.527.182,95	96,06
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	30.614.000,00	29.976.852,40	97,92
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.273.759.000,00	1.265.122.629,05	99,32
04- Faiz Gideri	188.845.000,00	188.843.324,11	100
05- Cari Transferler	239.139.000,00	239.118.304,80	99,99
06- Sermaye Giderleri	1.093.505.000,00	1.090.777.557,09	99,75
07- Sermaye Transferleri	64.538.000,00	64.536.507,50	100
08- Borç Verme	117.500.000,00	117.500.000,00	100
09- Yedek Ödenekler	0	0	0
Toplam	3.200.242.344,00	3.180.402.357,90	99,38

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2020 yılının 2019 yılına, 2021 yılının 2020 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5:Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	12.399.608,00	13.873.716,00	14.138.225,00	11,89	1,9
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	196.758.051,00	141.002.523,00	186.586.963,00	-28,34	32,33
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	44.498.819,00	78.789.538,00	117.611.943,00	77,06	49,27
Diğer Gelirler	1.357.592.488,00	1.682.442.537,00	2.459.940.386,00	23,93	46,21
Sermaye Gelirleri	74.911.979,00	276.851.351,00	771.761.400,00	269,57	178,76
Alacaklardan Tahsilat	0	39.364.015,00	27.978.334,00		-28,92
Toplam	1.686.160.945,00	2.232.323.680,00	3.578.017.251,00	32,4	60,28
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	-2.417.113,00	-3.322.506,00	-1.983.894,00	37,46	-40,29
Net Toplam	1.683.743.832,00	2.229.001.174,00	3.576.033.353,00	32,4	60,43

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2021 yılında gelirler bir önceki yıla göre 1.347.032.179,00 TL'lik (%60,43) artış göstermiştir. Bu çerçevede, Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinde 45.584.440,00 TL (%32,33), Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler 38.822.405,00 TL (%49,27), Diğer Gelirlerde 777.497.849,00 TL (%46,21) ve Sermaye Gelirlerinde 494.910.049,00 TL (%178,76) artış olmuştur. Diğer Gelirler ve Sermaye Gelirlerindeki artış tutarları toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6:Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	151.758.569,00	161.983.653,00	184.527.182,00	6,73	13,91
SGK Devlet Prim Giderleri	24.878.641,00	26.973.128,00	29.976.852,00	8,41	11,13
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	594.322.281,00	749.584.953,00	1.265.122.629,00	26,12	68,77

Faiz Giderleri	120.736.692,00	231.560.716,00	188.843.324,00	91,78	-18,44
Cari Transferler	75.195.983,00	143.841.661,00	239.118.304,00	91,28	66,23
Sermaye Giderleri	375.760.047,00	464.659.965,00	1.090.777.557,00	23,65	134,74
Sermaye Transferleri	424.901,00	41.260.206,00	64.536.507,00	9.610,54	56,41
Borç Verme	3.000.000,00	42.364.015,00	117.500.000,00	1.312,13	177,36
Toplam	1.346.077.114,00	1.862.228.297,00	3.180.402.355,00	38,34	70,78

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2021 yılında 2020 yılına göre 1.318.174.058,00 TL (%70,78) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2021 yılında Personel Giderlerinde 22.543.529,00 TL (%13,91), Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Prim Giderlerinde 3.003.724,00 TL (%11,13) artış, Faiz Giderlerinde ise -42.717.392,00 TL'lik (%18,44) azalış olmuştur. Mal Alım ve Hizmet Giderlerinde 515.537.676,00 TL'lik (%68,77) Cari Transferlerin 95.276.643,00 TL'lik (%66,23), Sermaye Giderlerinin 626.117.592,00 TL'lik (%134,74) ve Borç Vermenin 75.135.985,00 TL'lik (%177,36) yüksek oranda arttığı görülmektedir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre, bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2021 yılı Faaliyet Gideri 2.838.923.545,01 TL, Faaliyet Geliri 5.128.163.249,45 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 2.289.239.704,44 TL olarak gerçekleşmiştir.

Konya Büyükşehir Belediyesinin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7:Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Konbeltaş Konya İnş.Taş.Hiz. Dan.Park İşl. ve Elekt. Üret. A.Ş.	80.000.000,00	79.971.216,00	99,96
2	Belediye Sağlık Hastanesi Anonim Şirketi	12.000.000,00	10.526.220,00	87,72
3	Konya Bilim Teknoloji ve İnovasyon Hizmetleri San.Tic. A.Ş	50.000.000,00	47.700.000,00	95,4
4	Konya Şehir Hizmetleri Anonim Şirketi	1.000.000,00	1.000.000,00	100
5	Konya Organizasyon Turizm Reklam ve Ticaret Anonim Şirketi	5.000.000,00	5.000.000,00	100
6	Konya Sanat Kültür ve Spor Faaliyetleri Ticaret Anonim Şirketi	100.000,00	40.000,00	40
7	Sağ-Taş Sağlık Tesisleri Anonim Şirketi	50.000,00	11.500,00	23

8	Karatay İnşaat Temizlik Sağlık ve Turizm Hizmet Anonim Şirketi	10.000.000,00	100,00	0,001
9	Enerya Gaz Dağıtım Anonim Şirketi	10.000.000,00	1.000.000,00	10
10	ÇUM-PAŞ Çumra Patates ve Zirai Ürünleri Değerlendirme Sanayi A.Ş.	4.000.000,00	371.975,00	9,3
11	ÇUM-SAN Çumra Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	908.000,00	25.488,21	2,81
12	BİL-MER-TAŞ Mermercilik Sanayi Ticaret Anonim Şirketi	5.184.000,00	620,44	0,012
13	İNNO-PARK Konya Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici Anonim Şirketi	16.708.400,00	500.000,00	2,99

Tablo 8:Belediye Şirketlerinin Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Belediye Şirketi	Hissedar Olduğu Şirket	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediye Şirketinin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Belediye Şirketinin Hisse Oranı (%)
1	Konbeltaş Konya İnş. Taş. Hiz. Dan. Park İşl. ve Elekt. Üret. A.Ş.	Konya Halk Ekmek Sanayi ve Tic. A.Ş.	50.000.000,00	50.000.000,00	100
2	Konbeltaş Konya İnş. Taş. Hiz. Dan. Park İşl. ve Elekt. Üret. A.Ş.	Konya Ağaç Park Bahçe ve Peyzaj Hizmetleri Sanayi ve Tic. A.Ş.	20.000.000,00	12.000.000,00	60
3	Konbeltaş Konya İnş. Taş. Hiz. Dan. Park İşl. ve Elekt. Üret. A.Ş.	Konya Güvenlik Hizmetleri ve Sistemleri Sanayi ve Tic. A.Ş.	50.000,00	50.000,00	100
4	Konbeltaş Konya İnş. Taş. Hiz. Dan. Park İşl. ve Elekt. Üret. A.Ş.	Konya Suki Enerji Yatırım San. ve Tic. A.Ş.	130.013.000,00	35.620,00	0,00003
5	Konbeltaş Konya İnş. Taş. Hiz. Dan. Park İşl. ve Elekt. Üret. A.Ş.	Selçuklu Kent Hizmetler A.Ş.	22.720.000,00	880,00	0,00001
6	Sağ-Taş Sağlık Tesisleri A.Ş.	Belediye Sağlık Hastanesi A.Ş.	12.500.000,00	1.393.080,00	11,61

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Konya Büyükşehir Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap

grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
  - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
  - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan;

---

mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci Kısımında "iç kontrol sistemi" düzenlenmiştir. Bu kısımda, iç kontrol sistemine ilişkin olarak; iç kontrolün tanımı ve amacı, kontrolün yapısı ve işleyişi, ön mali kontrol, mali hizmetler birimi, muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları, muhasebe yetkilisinin nitelikleri ve atanması, iç denetim, iç denetçinin görevleri, iç denetçilerin nitelikleri ve atanması, iç denetim koordinasyon kurulu, iç denetim koordinasyon kurulunun görevleri hususlarına yer verilmiştir.

5018 sayılı Kanun'un 55'inci maddesinde iç kontrol, "*idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü*" olarak tanımlanmıştır.

Kanun'un 56'ncı maddesinde iç kontrolün amaçları; Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini, kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini, her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini, karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini, varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını sağlamak olarak belirlenmiştir.

Kanun'un 55'inci maddesinin ikinci fıkrasında, "*Görev ve yetkileri çerçevesinde, mali yönetim ve iç kontrol süreçlerine ilişkin standart ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standart ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.*" hükmü yer almaktadır. Buna göre Kamu İç Kontrol Standartları COSO modeli, INTOSAI Kamu Sektörü İç Kontrol Standartları Rehberi ve Avrupa Birliği İç Kontrol Standartları çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmiştir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasların "*İç kontrol standartları*" başlıklı 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin malî ve malî olmayan

---

tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce, görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Buna binaen, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup idarelerin, iç kontrol sistemlerinin oluşturulmasında, izlenmesinde ve değerlendirilmesinde dikkate almaları gereken Kamu İç Kontrol Standartları söz konusu Tebliğ ekinde yayımlanmıştır.

İdarede, kurumsal risk yönetimi ve iç kontrol sisteminin bileşenleri ile değerlendirilmesi ve etkinliğine ilişkin yapılan incelemelerde aşağıdaki hususlar ortaya konulmuştur.

- Kurum organizasyon yapısı, görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmiş, organizasyon şeması ve buna bağlı olarak fonksiyonel görev dağılımı yapılmıştır.

- İdarenin tüm birimleri ve alt birimlerinde her süreç ve alt süreçlerle ilgili iş tanımları ve iş akışları hazırlanmış, dokümante edilip ilgili yöneticiler tarafından onaylanarak uygulamaya konulmuştur. Yazılı olarak oluşturulan bu süreçlerde görev alan kişilerin yetkileri ve sorumlulukları, süreçlerde hangi yetkilerin kimler tarafından kullanılacağı ile hangilerinin devredileceği de belirlenmiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmiştir.

- Yetki devirleri, belirlenen esaslar ve sınırlar dahilinde yazılı olarak ilgililere bildirilmiştir.

- Kurumdaki personel, Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in Ek 1'inde yer alan "Etik Sözleşmesini" imzalamış ve söz konusu sözleşmeler özlük dosyalarına konulmuştur.

- 2020-2024 yıllarını kapsayan İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı, 18 kamu iç kontrol standardı ve bu standartları sağlayan 79 genel şartı içerecek şekilde hazırlanmış ve üst yönetici tarafından onaylanmıştır.

- İhtiyaç analizine dayalı olarak hizmet içi eğitim faaliyetleri yürütülmektedir.

- Stratejik Plan, Performans Programı ve İdare Faaliyet Raporu ilgili mevzuata uygun, tüm gereklilikleri sağlayacak şekilde hazırlanmış ve sunulmuştur.

- Üst yönetimin, kurumun vizyonu, misyonu, stratejik amaç ve hedeflerini gerçekleştirmesini engelleyebilecek riskleri tanımlayıp değerlendirmesini ve gerekli önlemleri almasını içeren "kurumsal risk yönetimi" ve bu çerçevede kurumsal risklere dair çalışma yürütülmemiştir, Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu doğrultusunda, "Hedef Riskleri ve Kontrol Faaliyetleri" tablosu oluşturulmamıştır.

- İdarenin tüm birim/faaliyet/iş süreçleri düzeyinde tanımlanması gereken "iç kontrol riskleri" belirlenmiş, Kamu İç Kontrol Rehberinin ekindeki "Risk Oylama Formu", "Risk Kayıt Formu" ve "Konsolide Risk Raporları" birimler itibariyle oluşturulmuştur. Risklerin değerlendirilmesi, ölçülmesi ve haritalandırılması ile kontrol faaliyeti çalışmaları devam etmektedir.

- Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak kurulmuştur.

- Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretebilecek ve analiz yapma imkânı sunacak şekilde Sampaş Bilgi Yönetim Sistemi başta olmak üzere iş, faaliyet ve süreçlerin yerine getirilmesinde otomasyon, yazılım ve programlar kullanılmaktadır.

- İdarede veri kayıt ve dosyalama sistemi mevcuttur.

- İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu üst yönetici onayıyla kurulmuş olup 2021 yılı itibariyle çalışmalarını etkin şekilde yürütmektedir.

- Birim amirlerince iç kontrol sistemine ilişkin yıllık değerlendirmeler ile süreci gözden geçirme prosedürleri hazırlanmış, "İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu" İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna rapor sunulmuştur.

- İdarede iç denetim birimi başkanlığı kurulmuş, 3 adet iç denetçi ataması yapılmıştır. Ancak etkin bir iç denetim mekanizması ve işleyişi sağlanamamıştır. İç kontrol sürecine katkı sağlayacak şekilde denetim ve raporlama işlemi yürütülmemiştir. İç denetim rehberi ve yönergesi en son 2009 yılında hazırlanmış ancak güncellenmemiştir. 2010-2012 tarihli iç denetim planı revize edilmemiştir.

- Üst yönetici ve harcama birimleri iç kontrol güvence beyanını imzalamışlardır.

Ortaya konulan eksiklik ve saptamalar çerçevesinde üst yönetim ve kurum personeline iç kontrol sisteminin sahiplenilmesi, etkinliği ve işleyişi için gerekli çalışma ve faaliyetlerin,

---

öngörülen mevzuat, standart ve kurallara göre yürütülmesi gerekmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Konya Büyükşehir Belediyesi 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Amortisman Ayırma İşleminin Hatalı Yapılması

Konya Büyükşehir Belediyesi muhasebe hesap ve işlemlerinin incelenmesinde; 25 hesap grubunda kayıtlı bir kısım duran varlık için amortisman ayrılmadığı, bir kısım duran varlık için de kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının niteliğini açıklayan 202'nci maddesinde; bu hesabın, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının işleyişini açıklayan 203'üncü maddesine göre maddi duran varlıklar hesapları için ayrılan amortisman tutarları yıl sonunda bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedilmelidir.

Yapılan incelemede; bazı maddi duran varlıklar için amortisman ayrılmadığı, bazı maddi duran varlıklar için ise kayıtlı değerinden daha fazla tutarda amortisman ayrıldığı görülmüştür. Bahse konu maddi duran varlıklara ilişkin bilgiler aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 9:Amortisman Ayrılmayan Kalemler

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri (TL)
251	Mendirekler ve Dalgakıranlar	8.849.507,65
251	Meydanlar	2,01
251	Parklar ve Yeşil Alanlar	15.781.950,73
251	Mesire Yerleri	1.957.168,50
251	Rekreasyon Alanları	30.890.675,10
251	Otoparklar	81.319.569,88
251	Pazar Yeri	2.835,02
251	Genel Mezarlıklar	111.282.257,90
251	Umuma Ait Binalar	373.042,02
251	Diğer Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	8.137.019,85
252	Diğer	125.459.610,65
252	Cezaevleri	51.774,00
252	Alışveriş ve İş Merkezleri	4.707.500,00
252	Hastaneler	15.000.000,00
255	Kütüphane Mobilyaları	3.694,90
255	Basılı Yayınlar	53.068,15
255	Görsel ve İşitsel Kaynaklar	5.312,73
256	Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabı	49.400.834,00
TOPLAM		453.275.823,09

Tablo 10:Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılan Kalemler

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri (TL)	Amortismanların Toplam Değeri (TL)	Fark (TL)
252	Üniversite, Akademi, Enstitü ve Yüksek Okul Binaları	9.300,00	18.133,44	8.833,44
252	Kamu Konutları	-	8.490,00	8.490,00
253	Tarım ve Ormancılık Makineleri ve Aletleri	-	4.431.245,11	4.431.245,11
TOPLAM				4.448.568,55

İdare cevabında, bulguda belirtilen husulara iştirak etmiş olup ilgili maddi duran varlıklar için amortismanların ayrıldığı belirtilmiştir. Ancak yapılan işlemler 2021 yılında gerçekleşmediği için 2021 yılı mali tablolarından Bilanço ve Faaliyet Sonuçları tablosunu etkilemiş olup 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile 630 Giderler Hesabının hatalı görünmesine sebep olunmuştur.

BULGU 2: Taşınmaz Envanterine Yönelik Eksiklerin Bulunması

Konya Büyükşehir Belediyesinde taşınmaz iş ve işlemleri ile muhasebe kayıtlarına yönelik yapılan inceleme neticesinde aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

a) Bazı Taşınmazların Emlak Vergi Değeriyle Kayıt Altına Alınması ve Gerçek Değerine Yönelik Kayıt İşleminin Tamamlanmaması

İdarenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kayıt altına alınması ve taşınmaz envanterinin oluşturulması Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik, bunlara yönelik muhasebeleştirme ve taşınmaz hesaplarının çıkarılması da Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri uyarınca yerine getirilmektedir. Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik gereği, tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin rayiç değer; tapuda kayıtlı olmayan taşınmazlardan maliyet bedel ve rayiç değeri belirlenemeyenler ile orta malları ve genel hizmet alanları iz bedel üzerinden kayıtlara alınmalıdır.

Yapılan incelemeler ışığında, 2021 yılı itibariyle taşınmaz envanterinde yer alan birçok taşınmazın özellikle arsa ve arazi niteliğindeki taşınmazların emlak vergi değeriyle izlenmeye devam edildiği yine bazıları yönünden gerçeğe uygun değerlendirme işleminin tamamlanmadığı görülmüştür.

Genel hizmet alanı içinde bulunan otopark, mesire alanı, yeşil alan ve rekreasyon alanı ile mezarlıkların, mali tablolarda yer alan tutarlarıyla taşınmaz envanterindeki kayıtlı değerlerinin örtüşmediği ve değer tespit işlemlerinin sağlıklı yapılmadığı görülmüştür.

Bahsedilen durumlar, taşınmaz değerlerinin sağlıklı ve gerçeğe uygun olmamasına, genel amaçlı mali tablolarda doğru ve güvenilir bilgi sunulmamasına ve taşınmaz yönetiminde saydamlığın ve etkinliğin sağlanamamasına yol açacaktır. Çünkü emlak vergi değeri asgari ölçülere göre tespit edilen ve emlak vergisi matrahını oluşturan değer olup gerçeğe uygun

---

---

değerin ya da piyasadaki rayiç değerinin çok altında olacaktır. Bundan dolayı, taşınmaz envanterinde ve 2020 yılı mali tablolarında taşınmaz hesapları gerçek durumu yansıtmayacaktır.

b) İdarenin Mülkiyetinde ya da Sorumluluğunda Olmaması Gereken Taşınmazların Kayıtlarda İzlenmesi

2021 yılı mali tablolarla taşınmaz envanterinin incelenmesi sonucunda, su depolarının ve su kuyularının idare kayıtlarında görüldüğü tespit edilmiştir. İdarenin mülkiyetinde ya da sorumluluğunda olmayan taşınmazların hesaplarda yer almaması, buna ilişkin devir ya da düzeltme işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

c) Taşınmazın Değerini Etkileyen Harcamaların Envanterde Güncellenmemesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesine göre, maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran her türlü maliyetin, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilmesi ayrıca taşınmaz iş ve işlemlerini yürüten ilgili birim tarafından da taşınmaz envanterinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde, ilgili birimlerce yapılan veya inşa edilen ya da değer artırıcı nitelikte harcama yapılan taşınmaz bilgilerinin, Emlak Yönetim Dairesi Başkanlığına bildirilmediği ya da eksik bildirildiği görülmüştür. Örneğin, Yapı Kontrol Dairesi Başkanlığı ve Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığından alınan verilerde 2021 yılında gerek yapım, inşa ve imalleri yapılan taşınmazların gerekse de değer artırıcı harcamaların, taşınmaz envanterindeki kayıtlı değerlerine ilave edilmediği görülmüştür. Bu durum, yapılan harcamaların taşınmazın kayıtlı değerinde gerçek değeri yansıtacak şekilde görülememesine yol açmıştır.

İdarenin mülkiyetinde veya yönetiminde bulunan taşınmazlara yönelik yapılan değer artırıcı her türlü harcamanın taşınmaz envanterinde izlenebilmesi için taşınmaz üzerinde harcama yapmak suretiyle işlem tesis eden harcama birimlerinin (Fen İşleri Dairesi Başkanlığı, Park ve Bahçeler Dairesi, Yapı Kontrol Dairesi Başkanlığı vs.) ilgili verileri taşınmaz birimine bildirmesi ve birimler arası koordinasyonun etkin bir şekilde sağlanması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kalkınma Ajanslarına Gönderilecek Payın Kamu İdareleri Payları Hesabında İzlenmemesi

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun gereğince gönderilmesi gereken payın 363 Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenmediği görülmüştür.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun'un "Gelirler ve yönetilecek fonlar" başlıklı 19'uncu maddesinde;

"Ajansın gelirleri ve yöneteceği fonlar şunlardır:

...

d) Bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden, bölgedeki il özel idareleri için; borçlanma, tahsisi mahiyetteki gelirler ile genel, katma ve özel bütçeli kuruluşlardan alınan yardım kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir, belediyeler için; borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir oranında, cari yıl bütçesinden aktarılacak pay.

...

g) Cumhurbaşkanı, il özel idareleri için belirlenen oranı yüzde beşe kadar yükseltmeye ya da bu Kanunda belirlenen oranına kadar indirmeye, belediyeler için belirlenen oranı ise; yarısına kadar indirmeye ya da bu Kanunda belirlenen oranına kadar yükseltmeye yetkilidir.

Birinci fıkranın (d) ve (e) bentlerinde belirtilen paylar, ilgili idare ve kuruluşlar tarafından haziran ayının sonuna kadar ajans hesabına aktarılır. (d) bendinde belirtilen paylar, süresi içerisinde aktarılmadığı takdirde, bu idarelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılan paydan ilgisine göre Maliye Bakanlığı ve/veya İller Bankasınca kesilerek ilgili ajans hesabına aktarılır. Diğer alacakların tahsilinde, genel hükümlere göre işlem yapılır." hükmü yer almaktadır.

09.09.2011 tarihli ve 28049 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediyelerin Bütçe Gelirleri Üzerinden Kalkınma Ajanslarına Aktaracakları Payların Yeniden Belirlenmesine

---

İlişkin Kararın 1'inci maddesiyle belediyelerin bütçe gelirleri üzerinden kalkınma ajanslarına aktarılacak payların oranı binde beş olarak belirlenmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, belediyelerin borçlanma ve tahsisi mahiyetindeki gelirleri hariç bir önceki yıl gerçekleşmiş bütçe gelirlerinin binde beşini, cari yıl bütçesinden Haziran ayının sonuna kadar kalkınma ajansına aktarması gerektiği anlaşılmaktadır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "*Bilanço ilkeleri*" başlıklı 8'inci maddesinin birinci fıkrasında;

"Bilanço ilkelerinin amacı, kamu idaresinin tasarrufundaki kaynaklar ile bunlarla elde edilen varlıkların muhasebe kayıtlarının yapılması, mali tablolarının hazırlanması ve raporlanması yoluyla, belli bir tarihte kamu idaresinin mali durumunun ilgililer için saydam ve gerçeğe uygun olarak yansıtılmasıdır." hükmüne yer verilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 276'ncı maddesine göre, 363 Kamu İdareleri Payları Hesabı, bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacaktır. Yönetmelik'in hesabın işleyişine ilişkin 277'nci maddesine göre de, bütçe geliri olarak tahsil edilip özel kanunları gereğince başka idarelere gönderilecek payın hesaplanarak 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına alacak, karşılığında ise 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği; bütçe hesaplarının da bu bağlamda kullanılacağı ve bu tutar ilgili kuruma gönderildiğinde 363 Kamu İdareleri Payları Hesabına borç kaydedileceği anlaşılmaktadır.

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından 2021 yılında Mevlana Kalkınma Ajansına aktarılması gereken payın 6.412.200,71 TL olarak hesaplandığı, yılı içerisinde 363 Kamu İdareleri Hesabına alınmadan doğrudan giderleştirildiği görülmüştür. Kalkınma ajans payının doğrudan giderleştirilmesi sonucu 363 Kamu İdareleri Payları Hesabının, Kurumun 2021 yılı mali tablolarında 6.412.200,71 TL tutarında eksik yer almasına sebep olmuştur.

Sonuç olarak, 5449 sayılı Kanun uyarınca ajansa aktarılacak olan tutarın 363 Kamu İdareleri Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Peşin Tahsil Edilen Geçiş Hakkı Bedellerinin Dönem Ayırıcı Hesaplarda İzlenmemesi

Belediye tarafından peşin tahsil edilen ancak gelecek yıllar faaliyet dönemlerini de kapsayan geçiş hakkı ücretlerinin, doğrudan tahsil yılına ilişkin faaliyet geliri olarak kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabının niteliğini açıklayan 286'ncı maddesinde, bu hesabın içinde bulunan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek aylara ait olan peşin tahsil edilmiş gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı; 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabını açıklayan "Hesabın niteliği" başlıklı 335'inci maddesinde de, bu hesabın dönem içinde tahsil edilen ancak, gelecek yılların faaliyet hesaplarına dâhil edilecek olan gelirlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiş olup 287, 288, 336 ve 337'nci maddelerinde de bu hesaplara ilişkin işlemler ile bu hesapların işleyişi açıklanmaktadır.

Anılan hükümler gereği, içinde bulunan dönemde veya daha önceki dönemde tahsil edilen ancak takip eden aylara ait olan gelirlerin izlenmesi için 380 Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı, yılı içinde peşinen tahsil olunan ancak, takip eden yıllara ilişkin gelirlerin izlenmesi için de 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı kullanılması gerekmektedir.

Bu suretle, peşin tahsil edilen gelirlerin, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde yer alan "dönemsellik" kavramı gereği, ilgili oldukları dönemin faaliyet geliri olarak mali tablolarda yer alması sağlanmış olacaktır.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından "Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik" hükmü gereği 2018-2021 yılları arasında elektronik haberleşme şebekesi sağlayan işletmeler ile beş yıllık ve on yıllık sürelerle sözleşmeler yapıldığı bu kapsamda geçiş hakkı bedeli olarak peşinen 1.700.935,58 TL gelir tahsilatı yapıldığı ve doğrudan gelir kaydedildiği, dönem ayırıcı hesaplarda takip edilmediği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak peşinen tahsil edilen geçiş hakkı bedellerinin doğrudan gelir kaydedilmesi sonucu, Bilanço tablosunu etkilemiş ve 380 Gelecek Aylara Ait hesabı 367.624,44 TL, 480 Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı 1.138.546,35 TL eksik çalışmıştır.

BULGU 3: Verilen Depozito ve Teminatlar Hesaplarının Gerçeği Yansıtması

Belediye tarafından hizmet binaları ve çeşitli birimler için açtırılmış bir yıldan fazla süreli elektrik ve doğalgaz aboneliklerine ilişkin ödenen güvence bedelleri ile bir yıldan fazla süreyle kiralanmış olan taşınmazlar için ödenmiş depozito ve teminatların 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlendiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının niteliğini düzenleyen 168'inci maddesinde; hesabın, bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu kapsamda, bir yıldan uzun vadeli olarak verilen depozito ve teminatların 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının borcunda izlenmesi gerektiği ve söz konusu tutarların vadesi bir yılın altına inmedikçe, bu tutarlar geri alınmadıkça ya da mahsup edilmedikçe bahsi geçen hesabın borç bakiyesinde görünmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmesi gereken 4.179.000 TL tutarındaki elektrik ve doğalgaz abonelik sözleşmelerine ilişkin ödenen güvence bedelleri ile kiralanmış taşınmazlara ilişkin ödenmiş depozito ve teminatların bulunduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak bir yıldan uzun vadeli nitelikte verilen depozito ve teminatların ilgili hesapta izlenmemesinden dolayı bilançoda 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının eksik, 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının ise aynı tutarda fazla olarak görüldüğü tespit edilmiştir.

BULGU 4: Süresinde Kapatılmayan Avans ve Kredilerin Olması

Konya Büyükşehir Belediyesi muhasebe hesap ve kayıtlarının incelenmesi neticesinde, bazı iş avansı ve kredilerin süresinde kapatılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 35'inci maddesinde, ön ödemelerde harcanan tutara ilişkin kanıtlayıcı belgelerin, ilgili kanunlarında ayrıca belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde ise üç ay içinde kapatılması gerektiği,

---

süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı düzenleme altına alınmıştır.

Anılan Kanun'un 35'inci maddesine dayanılarak çıkarılan Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 11'inci maddesinde; her mutemedin ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında ayrıca belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde ise üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade ederek hesabını kapatmakla yükümlü olduğu, mutemetlerin işin tamamlanmasından sonra, yukarıdaki bir ve üç aylık sürelerin bitimini beklemeden, son harcama tarihini takip eden üç iş günü içinde ön ödeme artığını iade etmek ve süresinde mahsubunu yaparak hesabını kapatmak zorunda olduğu ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 123'üncü ve 124'üncü maddesinde Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in mahalli idareler hakkında da uygulanacağı belirtilmektedir. Bu kapsamda ön ödemeler hesap grubuna dair yapılan incelemelerde, avans işlemleri için öngörülen bir ay; kredi işlemleri için öngörülen üç aylık mahsup süresini aşan işlemlerin bulunduğu görülmüştür.

Sonuç olarak, mutemetlere verilen iş avans ve kredilerinde mevzuatta belirtilen sürelerde mahsup edilmesi, süresinde mahsup edilemeyen avans ve kredilerin ilgili mutemet adına 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydedilerek 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre işlem yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Bazı İşletmelerin İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması

Konya Büyükşehir Belediyesi 2021 yılı denetimi kapsamında yapılan incelemelerde, 2021 yılında ruhsat verilen, kiraya verilen ve ecrimisil alınan bazı işyerlerinin İlan ve Reklam Vergi mükellef kayıtlarının olmadığı belirlenmiştir.

29.05.1981 tarih ve 17354 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci, 13'üncü ve 16'ncı maddelerinde;

“Konu:

Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü İlan ve reklam, İlan ve Reklam Vergisine tabidir.

Mükellef ve sorumlu:

İlan ve Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dâhil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişilerdir.

İlan ve reklam işlerini mutad meslek olarak ifa edenler, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumludurlar.

Verginin tarhi ve ödenmesi:

Vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirilir. Beyannameler vergi tarifesinin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı bentlerinde yazılı ilan ve reklamlarda bunların yayınlandığı, dağıtıldığı veya teşhir edildiği mahallin belediyesine verilir.

İlan ve Reklam Vergisi, beyanname verme süresi içinde ödenir. Şu kadar ki belediye meclisleri vergi tarifesinin 1, 2 ve 4 üncü bentlerinde yazılı yıllık ilan ve reklamlara ait vergileri, yılı içinde, iki eşit taksitte almaya yetkilidirler.

İlan ve Reklam Vergisinin ödendiğinin belgelendirilmesi yönünden ilgili belediyeler gerekli usulleri ihdas edebilirler.”

Denilmektedir.

Anılan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, İlan ve Reklam Vergisine tabi olduğu; İlan ve Reklam Vergisi mükellefinin ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişiler olduğu belirtilmiştir. İlan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirileceği ve belediye meclislerince alınacak karar üzerine iki eşit taksitte ödenebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan denetim kapsamında ilgili birimlerden kiraya verilen ve ruhsat verilen işyeri listeleri istenmiş olup İlan ve Reklam Vergi kaydının olup olmadığı gelir tahakkuk biriminden alınan verilerle karşılaştırılarak sorgulanmıştır. Belediyenin kiraya vermiş olduğu ve ecrimisil

---

aldığı yerler ile 2021 yılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı verilen yerlere ilişkin yapılan inceleme sonucunda 203 işyerinin İlan ve Reklam Vergi kaydının olmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, anılan mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar ışığında, ilgili birimler tarafından gerekli denetimler yapılarak İlan ve Reklam mükellefi olan işletmelerin tahakkuk ve tahsilat kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: İlçe Belediyelerince Toplanan Çevre Temizlik Vergisine İlişkin Paylarının Aktarılmaması

Konya Büyükşehir Belediyesi 2021 yılı denetimi kapsamında yapılan incelemelerde, ilçe belediyeleri tarafından toplanan çevre temizlik vergisine ilişkin payların büyükşehir belediyesine aktarılmadığı tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "*Çevre temizlik vergisi*" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinde, büyükşehir olan illerde konutlardan elde edilen çevre temizlik vergisinin su kanalizasyon idareleri tarafından su faturalarına yansıtılmak suretiyle, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin ise ilgili belediye tarafından tahsil edileceği, tahsil edilen verginin %20'sinin münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere tahsilatı takip eden ayın 20'sine kadar büyükşehir belediyesine aktarılacağı, süresi içerisinde yatırmayan idareler hakkında 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı, ifade edilmiştir.

İdarenin 2021 mali yılı tablolarının incelenmesi neticesinde; Konya ili sınırları içinde bulunan 31 ilçe belediyesinden yalnızca 10'unun çevre temizlik vergisi payını tam aktardığı, kalan 21 ilçeden 16 ilçe belediyesinin hiç göndermediği, 5 ilçe belediyesinin ise bazı aylar dışında işyerleri üzerinden tahsil ettikleri çevre temizlik vergisi payını göndermediği tespit edilmiştir.

Bahse konu husus bir önceki denetim raporunda konu edilmiş olup yılı içerisinde ilçe belediyeleri ile yazışmalar yapılmış ancak ilçe belediyeleri tarafından herhangi bir pay ödemesinin yapılmadığı görülmüştür. Söz konusu payın tahakkuk ve tahsil süreçlerinin yasal yetkiler çerçevesinde takip edilmesi kamu yararına olacak ve muhtemel hukuki ihtilafları önleyecektir.

BULGU 7: Belediyenin Kiraya Vermiş Olduğu Bazı İşyerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyet Göstermesi

Belediye tarafından kiraya verilen bazı işyerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarının olmadığı görülmüştür.

10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in 2'nci maddesinde;

“Bu Yönetmelik, sıhhi ve gayrisıhhi işyerleri ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesine dair iş ve işlemleri kapsar.” denilmektedir.

4'üncü maddenin a ve n bentlerinde;

“a) Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini,

....

n) İşyeri açma ve çalışma ruhsatı: Yetkili idareler tarafından bu Yönetmelik kapsamındaki işyerlerinin açılıp faaliyet göstermesi için verilen izni,...” hükümleri yer almaktadır.

Aynı Yönetmelik'in “İşyeri açılması” başlıklı 6'ncı maddesinin 1'inci fıkrasında ise;

“Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz....” denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yetkilendirilmiş idari birimler tarafından verileceği, yetkili idareden alınan ruhsat olmadan iş yerinin açılıp çalıştırılmayacağı, ifade edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun “İşyeri açma izni harcı” başlıklı 81'inci maddesinde;

“Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması “İşyeri Açma İzni Harcına” tabidir.” hükmü yer almaktadır.

Mezkûr Kanun’un “Çeşitli harçlara ait tarifeler” başlıklı 84’ üncü maddesinde yer alan tablonun (3) kısmında işyeri açma izni harcının (beher metrekare için işin mahiyetine göre) 0,10 - 1,00 TL arasında kararlaştırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesi 2021 yılı denetimi kapsamında kira işlerinin takibini yapan birimden belediyenin kiraya vermiş olduğu işyerleri listesi istenmiş olup İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarının olup olmadığı ruhsat biriminden alınan verilerle karşılaştırılarak sorgulanmıştır. Yapılan inceleme sonucunda belediyenin kiraya vermiş olduğu yerlerden 112 işyerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatının olmadığı tespit edilmiştir.

Anılan mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı olmayan işyerlerinin denetimi yapılarak belediye gelir kalemlerinden birisi olan İşyeri Açma İzni Harcına ilişkin tahakkuk ve tahsil işlemlerinin yerine getirilmesi uygun olur.

BULGU 8: Gecekondu Fonu Hesabının Amacı Dışında Kullanılması

Konya Büyükşehir Belediyesi muhasebe hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; 775 sayılı Gecekondu Kanunu hükümlerine göre oluşturulan fonun amacı dışında kullanıldığı görülmüştür.

775 sayılı Gecekondu Kanunu’nun “Fonların teşkili ve kullanılması” başlıklı 12’nci maddesinde; sayılan kaynaklardan sağlanacak gelirlerin, belediyeler adına açılacak özel hesaplarda toplanarak bir fon oluşturulacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı Kanun’un 13’üncü maddesinde; bu fonda toplanan paraların, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) izni alınmak şartıyla maddede belirtilen işler için kullanılabilmesi belirtilmiştir.

Anılan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, bu fonda biriken tutarların kullanılabilmesi için öncelikle TOKİ’nin izninin bulunması ve harcamanın 775 sayılı Kanun’un 13’üncü maddesinde sayılan alanlarla sınırlı olması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, hazineye ait taşınmazların satış bedellerinden Belediyeye gönderilen toplam 5.659.286,21 TL tutarındaki payın gecekondu fonu hesabına aktarıldığı fakat kısa bir süre sonra söz konusu tutarın muhtelif ödemeler için kullanılmak üzere cari hesaba aktarıldığı görülmüştür.

Her ne kadar hazineye ait taşınmazların satışından Konya Büyükşehir Belediyesine aktarılan pay muhasebe kayıtlarında takip edilse ve fon için vadeli mevduat hesabı mevcut olsa da, söz konusu tutarın cari hesapta amacı dışında kullanılabilmesi mümkün bulunmamaktadır. Belirtilen sorunların yaşanmaması için taşınmaz satışlarından Belediyeye aktarılan payların gecekondü fonu hesabına aktarılması ve bu hesapta takip edilmesi uygun olacaktır.

BULGU 9: Kesilen Asgari Ücret Destek Tutarlarının İlgili Kuruma Gönderilmemesi

Büyükşehir Belediyesi tarafından yüklenicilere yapılan hakediş ödemelerinden kesilen asgari ücret desteği tutarlarının, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü hesabına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Asgari ücret destek tutarlarına ilişkin 2018 yılında yayınlanan Genelge'nin "*İhale Makamlarınca Destekten Yararlanan İşverenlerin Hakedişlerinden Yapılacak Kesintilere İlişkin Usul ve Esaslar*" başlıklı 6.4'üncü maddesinde, asgari ücret desteğine ilişkin olarak daha önce yayımlanan genelgelerde hakedişten kesilen tutarlar veya emanete alınan tutarların, "İdarelerce e-borç sorgulama" ekranından görüntülenerek destek tutarının kesinleşmesinden sonra genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlüklerinin ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılacağı, emanete alınan tutarların yararlanılan asgari ücret destek tutarlarından fazla olması halinde bu tutarların idarelerce işverenlerin varsa borçlarına mahsup edileceği, borcunun bulunmadığının anlaşılması durumunda ise işverenlere iade edileceği açıklanmıştı. 2021 yılında yayınlanan Genelge'nin "*İhale Makamlarınca Destekten Yararlanan İşverenlerin Hakedişlerinden Yapılacak Kesintilere İlişkin Usul ve Esaslar*" başlıklı 6'ncı maddesinde ise, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için birinci fıkra uyarınca İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanacak tutarlar bu idarelerce işverenlerin hak edişinden kesilir denilmiş olup, bu maddede kesintilerin nereye aktarılacağı konusunda herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.

Söz konusu Sosyal Güvenlik Kurumunca yayımlanan 16/08/2021 tarih ve 29518281 sayılı Asgari Ücret Desteği konulu Genelge'nin "*Tereddüt Edilen Hususlarla İlgili Başvuru Yapılması Gereken Kurum*" başlıklı 8.5'inci maddesinde, ihale makamlarının destek tutarına

ilişkin hakedişlerden yaptıkları kesintilerin İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılıp aktarılmayacağı, aktarılacaksa her ay mı yoksa yılsonunda mı İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılacağı gibi hususlardaki sorularına ilişkin başvuru merciinin Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü olduğu belirtilmiştir.

Bu ifadelerden de anlaşıldığı üzere kesintilerin akıbeti ile ilgili karar merci İŞKUR'dur. İlgili Kurumun bu konuda il müdürlüklerine gönderdiği 91550395-300 sayılı yazıda, söz konusu kesinti tutarlarının, İşsizlik Fonu hesaplarına aylık olarak gönderilmesi gerektiği açıkça belirtilmiştir.

Yukarıda 2021 yılına ilişkin asgari ücret destek kesintileri için açıklanan süreç, 2020, 2019 ve 2018 yıllarında da benzer düzenlemeler ile hayat bulmuştur. 2017 ve 2016 yıllarındaki kesintiler bağlamında ise ilgili tutarın aktarılması gereken kurum Hazine olmak üzere benzer düzenlemeler mevcuttur.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve açıklamalar doğrultusunda, Konya Büyükşehir Belediyesince hakedişlerden kesinti yapılarak emanet hesaplara alınan toplam 16.890.093,41 TL'nin dönemine göre Hazine veya İşsizlik Fonu hesaplarına aktarılması için gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 10: İdare Mülkiyetindeki Taşınmazın İntifa Hakkı Adı Altında Lojman Olarak Kullanıma Verilmesi

Konya Büyükşehir Belediyesine ait mesken niteliğindeki taşınmazların, bir kamu kurumuna, intifa hakkı tesis edilmek suretiyle kamu lojmanı olarak kullanılması amacıyla verildiği tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu ile taşınmaz tahsisine ilişkin hükümler belirli şartlara ve kriterlere bağlanmıştır. Tahsis işlemi, 15 ve 75'inci madde hükümlerine göre belediye meclis kararı ile yapılabilmektedir. Yani, taşınmaz tahsisi ve şartları bu maddeler bazında 2 ayrı şekilde uygulanmaktadır;

1) 5393/15'inci maddeye göre taşınmaz tahsisi;

"İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve eğitim kurumlarının su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz

---

olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabilir; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştirecek projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz tahsis edebilir." denilmektedir.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinin dördüncü fıkrası, belirli konu ve şartlarda, gerçek veya tüzel kişi ya da kamu veya özel hukuk tüzelkişisi ayrımı olmaksızın taşınmaz tahsisine cevaz vermektedir.

2) 5393/75'inci maddeye göre taşınmaz tahsisi

5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendi belediyeler için özel bir düzenleme olduğundan, belediye taşınmazlarının devir ve tahsisi burada sayılan şartlarda yapılabilecektir.

"Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

...

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz." şeklinde ifade edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesine göre, belediye taşınmazları üzerindeki sınırlı ayni hak tesisi, 30 yıl süreyle ve belediye meclis kararına binaen yerine getirilebilmektedir.

Sınırlı ayni haklar 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 779 ila 972'nci maddeleri arasında düzenlenmiştir. Sınırlı ayni haklar, Türk Medeni Kanunu'nun sistematığına uygun olarak irtifak hakları, daha sonra taşınmaz yükü ve son olarak da rehin hakları olarak çeşitlenip düzenleme altına alınmıştır. Sınırlı ayni haklar sahibine mülkiyet hakkı gibi tam ve geniş

---

yetkiler değil, sınırlı yetkiler veren aynı haklardır ve irtifak hakkı başlığında düzenlenen bir sınırlı aynı hak olan intifa hakkı da, sahibine intifa konusu olan eşyayı kullanma ve ondan yararlanma yetkilerini vermektedir.

İntifa Hakkı, 4721 sayılı Medeni Kanunu'nun 794 ila 823'üncü maddeleri arasında düzenlenmiş olup taşınır, taşınmazlar, haklar veya bir malvarlığı üzerinde tam yararlanma hakkı tanıyan, tapuya tescil ile kurulan, konusunun tamamen yok olması ve taşınmazlarda tescilin terkinini, yasal intifa hakkı(mahkeme kararı), sebebinin ortadan kalkması ile sona eren, gerçek kişilerde hak sahibinin ölümü, tüzel kişilerde kararlaştırılan sürenin dolması, süre kararlaştırılmamışsa kişiliğin ortadan kalkmasıyla ve en çok yüz yıl devam eden, yapılacak anlaşmaya dayalı, tarafların birtakım hak ve ödevlerini içeren hak olarak karşımıza çıkmaktadır.

Belediyelerin bu bağlamda intifa hakkı tesislerinin tek başına 4721 sayılı Medeni Kanun'la değil 5393 sayılı Belediye Kanunu usul ve esasları birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemeler neticesinde, Karatay ilçesinde bulunan, mesken niteliğindeki 12 adet bağımsız bölümün Büyükşehir Belediyesi Meclis kararına istinaden, intifa hakkı sözleşmesi kurularak 2016 yılında, 30 yıl süreyle, kamu kurumuna lojman olarak kullanılmak amacıyla ve bedelsiz şekilde verildiği görülmüştür. Taşınmazlar halen aynı amaç doğrultusunda kullanılmaktadır.

Gerçekleşen işlemin, Kanun'a uygun olmadığı şu yönlerden açıklanabilir;

- Taşınmazların tahsisi, esas olarak, 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesine göre yürütülmelidir. (İstisna olarak 15'inci madde) Tahsis edilen taşınmazların ise kamu lojmanı olarak kullanılmaması gerekir ve bu yönde bir tahsis ya da tahsisli kullanım yapılmamalıdır.

- Yapılan işlem ise doğrudan tahsis olmayıp 18'inci madde gereği "intifa hakkı" verilen sınırlı aynı hak tesisidir ancak nitelik olarak tahsis işlemi adı altında yapılmassa da mahiyet ve kullanım olarak tahsis olduğu açıktır.

- Sınırlı aynı hak altında ve tahsis şekliyle kullanımı öngörülen taşınmaz ve buna dayanak oluşturan 75'inci maddenin devre dışı bırakılarak yalnızca 18'inci maddeye (sınırlı aynı hak yetkisi) göre işlem tesis edilmesi, hem Kanun'un lafzına hem de ruhuna uygun düşmeyecektir. Diğer türlü, 18'inci maddede yetki verilen sınırlı aynı hak tesisine göre her türlü işlem yapılır ve bu yöntemle 75'inci madde aşılmış ya da hükümsüz hale gelmiş olur. Böylelikle

---

taşınmazların tahsis işlemlerinde esas alınacak madde hükümleri uygulanamaz hale gelecektir. Bundan dolayı, Kanun maddeleri birlikte ve bütün olarak düşünülerek hareket edilmelidir. Karşı karşıya kalınan sorun, tahsis edilen taşınmazların kamu lojmanı olarak kullanımını engelleyen düzenlemelerin, sınırlı ayni hak tesisleriyle aşılması veya bu yolla uygun hale getirilmesi hem Kanun koyucunun amacına aykırı olacak hem de tahsis ve benzeri mahiyet taşıyan işlemlerin usul dışı yöntemle kullanımına zemin hazırlayacaktır.

- Ayrıca tesis edilen işlemin herhangi bir gelir ya da kiralama işlemi olmaksızın yapılması, İdarenin mali noktada hak kaybına yol açacaktır. Fiili kullanımın, kamu hizmetlerinin yürütümü ve ifası olsaydı, lojman olarak kullanılmaması şartıyla, bedelsiz tahsis işlemi uygun olacaktır.

Kamu idaresi cevabında, işlemin tahsis olmadığı intifa hakkı düzenlemesi olduğunu ileri sürmüştür. Ancak bulguda da ayrıntılı bahsettiğimiz üzere taşınmaz tahsisinin, 5393 sayılı Kanununun 75'inci maddesine göre yürütülmesi, tahsis edilen taşınmazların ise kamu lojmanı olarak kullanılmaması ve bu yönde bir tahsis ya da tahsisli kullanımın yapılmaması esastır.

Yapılan işlemin ise "intifa hakkı" adı altında nitelik olarak tahsis işlemi, mahiyet ve kullanım olarak tahsis olduğu açıktır.

Diğer yönden, sınırlı ayni hak altında ve tahsis şekliyle kullanımı öngören, 75'inci maddenin devre dışı bırakılarak yalnızca 18'inci maddeye (sınırlı ayni hak yetkisi) göre işlem tesis edilmesi, hem Kanun'un lafzına hem de ruhuna uygun düşmeyecektir. 18'inci maddede yetki verilen sınırlı ayni hak tesisine göre her türlü işlem yapılır ve bu yöntemle 75'inci madde aşılmış ya da hükümsüz hale gelmiş olur. Böylelikle taşınmazların tahsis işlemlerinde esas alınacak madde hükümleri uygulanamaz hale gelecektir. Bundan dolayı, Kanun maddeleri birlikte ve bütün olarak düşünülerek hareket edilmelidir.

Sonuç olarak, taşınmazların tahsis ve benzeri mahiyet taşıyan kullanımalarının mevzuatın öngördüğü düzenlemelere uygun şekilde yürütülmesi ve gerekli düzeltme işlemlerinin yapılması doğru olacaktır.

BULGU 11: Servis Plakalarının İl Trafik Komisyonu Kararı ve İlçe Belediye Meclis Kararları Doğrultusunda İhalesiz ve Süresiz Verilmesi

Konya Büyükşehir Belediye sınırları içinde faaliyet gösteren servis plakalarının bazılarının İl Trafik Komisyonu ve İlçe Belediye Meclis Kararları çerçevesinde ihalesiz ve süresiz olarak verildiği tespit edilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (f) ve (p) bentlerinde;

"Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek"

Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. (Ek cümle: 16/5/2018-7144/14 md.) Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettirilmesine karar vermek." hükümleri yer almaktadır.

Diğer taraftan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinde, *"Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek."* denilmektedir.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesine eklenen Ek madde de belediyenin *"...toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67'nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir"* kuralı getirilmiştir.

Danıştay 13. Dairesi'nin Esas No:2015/985, Karar No: 2015/3164 numaralı Kararı'nda; *“Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; belediyelerin yürütmekle görevli ve yetkili oldukları toplu taşıma hizmetini bizzat yapmak yerine imtiyaz suretiyle devrine karar verilmesi için Danıştay'ın görüşü ve İçişleri Bakanlığının onayının alınmasının ön koşul olduğu, kiralama yolunu seçmesi hâlinde ise hem taşınır hem taşınmazlar için kira süresinin 10 yıla sınırlı olduğu ve her iki durumunda Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olduğu anlaşılmakta ve toplu taşıma hizmetlerinin ruhsat vermek suretiyle yerine getirilmesi usulünde ise ruhsat verilecek sürenin, tespit edilen muhammen bedelin yıllık mı yoksa ruhsat verilen süre için mi öngörüldüğünün, yıllık olarak tespit edilmiş ise her yıla ilişkin artış oranının nasıl belirleneceğinin vb. hususların açık bir şekilde ortaya konularak söz konusu ihalenin yine Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılması gerektiği, toplu taşıma hizmetlerinin gördürülmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde verilecek olan ruhsatın süresiz bir şekilde verilemeyeceği, belli bir süre dâhilinde ruhsat verilmesi gerektiği görülmektedir. ...*

Bu durumda, ilgili mevzuat ve dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda; toplu taşıma hizmetinin yerine getirilmesinde ruhsat verme yönteminin seçilmesi hâlinde, süresiz olarak ruhsat vermenin söz konusu olmadığı, belli bir süre dâhilinde ruhsatın verilmesi gerektiği, bu süreye göre muhammen bedelin belirlenmesinin şart olduğu, bu hususlar ortaya konulduktan sonra Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun bir şekilde ihalenin yapılması gerektiği”,

Aynı Dairenin Esas No: 2011/1134, Karar No: 2012/2226 Kararı'nda; *“Belediye Meclisince alınan karara dayanılarak Encümenince toplu taşıma hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesinin hukuka uygun olduğuna”*

Aynı Dairenin Esas No: 2014 / 1735, Karar No: 2014 / 2859 Kararında; *“İdare Mahkemesi'nce; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinin (f) ve (p) bentlerinde ulaşım gibi kentsel alt yapı ve şehir içi trafik hizmetlerini yapmanın veya yaptırmmanın belediyenin görev ve sorumlulukları arasında sayıldığı, yine toplu taşıma yapmanın, bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemleri kurmanın, kurdurmanın, işletmenin ve işlettirilenin, kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksit sayılarını, bilet ve ücret tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemenin, kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmenin, belediyenin yetki ve imtiyazları arasında olduğu, dava konusu minibüs*

---

hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesine ilişkin 08.01.2013 günlü 3 sayılı belediye encümen kararı ile bu karara dayanılarak 04.02.2013 tarihinde ihaleye çıkarılmasına ilişkin işlem 5393 sayılı yasanın 15. maddesinin (f) ve (p) bentlerinin belediyelere verdiği yetki ve imtiyaz hakkı sınırları içinde kararlar olduğu ve bu yönüyle hukuka uygun olduğu, davacı kooperatifin il trafik komisyonu kararları ile kazanılmış haklarının bulunduğu iddiasına yönelik olarak, toplu taşıma hatlarını işletme ve işletirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz hakkı bedeli veya kira ücreti ödemedi, il trafik komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturacağı iddiasıyla toplu taşıma hatlarının bedelsiz kullanımının söz konusu olamayacağı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, bu karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddi yolundaki temyize konu Eskişehir 1. İdare Mahkemesi'nin 28.11.2013 tarih ve E:2013/86, K:2013/1019 sayılı kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinin 1. fıkrasında sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, temyiz istemi yerinde görülmeyerek anılan Mahkeme kararının onanmasına" denilmektedir.

Belediye tarafından usulüne uygun şekilde hat tahsislerinin yapıldığı, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun ticari hatların verilme usulünü düzenlemediği, 1987 yılından bu tarihe kadar kullanılan hatların kazanılmış hak teşkil ettiği ve korunması gerektiği ileri sürülerek bozulması istemiyle Erzincan İdare Mahkemesi'nin 15.11.2017 tarih ve E:2017/528, K:2017/217 sayılı Kararına karşı açılan davada; Danıştay 13. Dairesi E: 201/899, K: 2018/1427 sayılı Kararı'nda; toplu taşıma hatlarının işletme ve işletirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz bedeli veya kira ücreti ödemedi, herhangi bir ihale veya sözleşme yapmadan İl Trafik Komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturmayacağı yönünde karar veren Erzincan İdare Mahkemesi kararını onamıştır.

Yukarıda belirtilen kararlar değerlendirildiğinde; toplu taşıma hizmetlerinin imtiyaz, kiralama, ruhsat veya hizmet satın alma usullerinden biri ile üçüncü kişilere ihale yoluyla gördürülebilmesi gerekir. Her dört yöntem bakımından da bu hizmetin üçüncü kişilere gördürülmesinde mutlak olarak belirli bir sürenin öngörülmüş olması zorunludur. Toplu taşıma hizmetlerinin yukarıda belirtilen usullerin dışında veya satış şeklinde bir usul ile yapılması mümkün değildir. Kanun'da öngörülen sürelerden daha uzun bir sürenin öngörülmesi ya da hiçbir şekilde süre öngörülmemesi durumunun hukuka aykırılık oluşturacağı kuşkusuzdur.

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin 29'uncu maddesinde;

“Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır” denilmektedir.

Kazanılmış hakkın varlığından söz edebilmek için, bu hakkın yürürlükteki hukuk kurallarına uygun olarak tesis edilen bir işlemle elde edilmiş olması gerekmektedir.

Dolayısıyla meclis, encümen ve belediye başkanı kararıyla ihalesiz olarak verilen ya da süresiz veya satış şeklinde ihale edilen ya da il trafik komisyonu kararı ile verilen toplu taşıma haklarının kazanılmış hak oluşturmayacağı açıktır.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde Konya Büyükşehir Belediyesi merkez bölgesi uygulamasına bakıldığında; Konya Valiliği İl Trafik Komisyon Başkanlığı'nın 05.06.2000 tarih ve 2000/12 numaralı kararı ile Konya İl Merkezi mülki hudutları dâhilinde servis taşımacılığı için 740 adet C plaka tahsisi yapılmış ve aynı kararla bu sayı sınırlandırılmıştır. Anılan karar doğrultusunda da söz konusu 733 adet C plakanın tahsis işleminin ihalesiz ve süresiz olarak yapıldığı görülmüştür.

İlçe ölçeği uygulamalarına bakıldığında, Ereğli ilçesinde 100 adet, Ilgın ilçesinde 40 adet, Akşehir ilçesinde 203 adet, Beyşehir ilçesinde 111 adet, Bozkır ilçesinde 94 adet, Doğanhisar ilçesinde 6 adet, Kulu ilçesinde 123 adet ve Seydişehir ilçesinde 93 adet olmak üzere toplam 770 umum servis aracı plakalarının muhtelif tarihlerde alınan ilçe belediye meclis kararları ile ihalesiz ve süresiz olarak verildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin 29'uncu maddesinde; Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş hakların saklı olduğu, 6360 Sayılı Kanun ile belediye sınırları il mülki sınırları şeklinde belirlendiği, bu Kanundan önce ilçe belediyeleri tarafından tahsis edilen servis plakalarının olduğu ayrıca Konya Valiliği İl Trafik Komisyon Başkanlığının 05.06.2000 tarih ve 2000/12 sayılı kararı ile Konya Kent Merkezinde servis taşımacılığı için 740 adet C plaka tahsis edildiği, idarenin dahli olmadan tahsis edilen bu plakaların günümüze kadar süregeldiği, Ayrıca Danıştay'ın ihale işlemleri hususunda ihtisas dairesi olan 13. Dairesi ile ruhsat işlemleri hususunda ihtisas dairesi olan 8. Dairesinin kararları arasında müktesep haklar hususunda ihtilafların bulunduğu, zaman zaman da müşterek kararlar aldığı, konunun müşterek karar yada yasal düzenlemeler ile değerlendirilmesinin uygun olacağı belirtilmiştir.

Belediyenin yürütmekle yükümlü olduğu bir hizmeti bizzat yerine getirmeyip, üçüncü kişilere gördürebilmesi mümkün olmakla birlikte bu husus söz konusu hizmetin bir kamu hizmeti olma niteliğini ortadan kaldırmadığı gibi bu konuda belediyenin görevinin sona ermesine yol açmamakta ve bu hizmetin yerine getirilmesi yönünden sorumluluğu devam etmektedir. Bu niteliği gözetildiğinde, belediyenin görevine giren bir hizmetin süresiz olarak üçüncü kişilere bir hak verilmesi suretiyle gördürülebilmesi hukuken mümkün değildir. Mevzuata aykırı olarak tesis edilen ve belirtilen nitelikteki işlemlerin ilgililer yönünden kazanılmış hak doğurması da aynı nedenle mümkün değildir. Aksi takdirde, mevzuata aykırı tesis edilen bir belediye işleminin, bir kanunun dahi üstüne geçmesi, o kanunun uygulanamaması sonucuna yol açacağı da bir gerçektir. Bu hizmetin belediyeler tarafından yürütülmesi ya da üçüncü kişilere gördürülmesi, söz konusu hizmetin kamu hizmeti olmasına ve bu hizmetin belediyelerce yürütülmesinde kamu yararı bulunduğu düşüncesine dayandığından, kazanılmış hak adı altında bireysel yararların kamu yararına üstün tutulması sonucunu doğuracak bir kazanılmış hak anlayışı kabul edilemez.

Nitekim Danıştay 13. Danıştay Dairesinin: 2014/1735 Esas No.lu ve 2014/2859 No.lu Kararı ile Danıştay 13. Dairesi 201/899 Esas No.lu ve K: 2018/1427 No.lu Kararları, toplu taşıma hatlarının işletme ve işletme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz bedeli veya kira ücreti ödemedi, herhangi bir ihale veya sözleşme yapmadan İl Trafik Komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturmayacağı yönündedir.

Dolayısıyla yukarıya alınan Danıştay kararlarında, toplu taşıma hatlarının işletme ve işletme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz bedeli veya kira ücreti ödemedi, herhangi bir ihale veya sözleşme yapmadan İl Trafik Komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturmayacağı yönündedir. Bu çerçevede, kamu idaresi savunmasında belirtildiği üzere, farklı yargı kararları bulunmakla birlikte Danıştay'ın güncel istikrar kazanmış kararları bu yönde oluşmuştur. İdare uygulamalarının nihai olarak Danıştay dairelerine intikal ederek hüküm verilecek olması ve Danıştayın yerleşik kararlarının yukarıda açıklanan minvalde olması kamu idaresinin uygulamalarının bu çerçevede yapılması noktasında karar vermesini kolaylaştıracaktır.

Bu kapsamda;

Konya Valiliği İl Trafik Komisyon Başkanlığı'nın 05.06.2000 tarih ve 2000/12 numaralı kararı ile tahsis işlemi yapılan 733 adet C plaka umum servis aracının,

Muhtelif tarihlerde alınan ilçe belediye meclis kararları ile ihalesiz ve süresiz olarak verilen 770 adet umum servis aracının,

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda öngörülen imtiyaz, kiralama veya ruhsat usullerinden biri seçilerek 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında yer alan prensipler gözetilerek ihale yoluyla verilmesi yönünde gerekli girişimlere başlanması gerekmektedir.

BULGU 12: Muhtelif İhtiyaçların Parçalara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşılanması

İhale yapılmak suretiyle karşılanması gereken bazı mal alımlarının, doğrudan temin parasal sınırının altında kalacak şekilde parçalara bölünerek gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde; ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması gerektiği, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu; 22'nci maddesinin (d) bendinde, 2021 yılında büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 121.405,00 TL, diğer idarelerin 40.443,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları için doğrudan temin usulüne başvurulabileceği belirtilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.5'inci maddesinde, Kanun'un 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında temininin 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiği ifade edilmiş, bu yöndeki uygulamaların ilgililer açısından sorumluluk doğuracağı hususu da dikkat edilmesi gereken bir başka konu olarak vurgulanmıştır.

Doğrudan teminle yapılan alımların incelenmesi sırasında; aynı ihale içinde yer alabilecek nitelikteki ihtiyaçların, birbirine yakın tarihlerde parçalara bölünerek temin edildiği görülmüştür. Bahsi geçen harcamalara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 11:Parçalara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşılanan İhtiyaçlar

Karar Tarihi	Birimi	Açıklama	Firma	Tutarı (KDV Hariç)
15.02.2021	Yapı Kontrol	Muhtelif Demir	A Firması	89.006,00
16.02.2021	Yapı Kontrol	Muhtelif Demir	A Firması	93.728,50

12.01.2021	Bilgi İşlem	Baskı Başı Yazıcı Kiralama (Yıllık)	B Firması	90.000,00
26.02.2021	Bilgi İşlem	Yazıcı	B Firması	78.400,00
11.03.2021	Bilgi İşlem	Yazıcı Malzemesi ve İşçilik	B Firması	119.715,00
4.05.2021	Bilgi İşlem	Yazıcı Çıktı Hizmeti (Yıllık Karar)	B Firması	90.000,00
30.06.2021	Bilgi İşlem	Toner	B Firması	112.410,00
2.07.2021	Ulaşım	Kağıt İmha Makinesi	B Firması	1.850,00
8.07.2021	Bilgi İşlem	Merkezi Yazdırma Yönetimi Yazılımı	B Firması	17.750,00
23.08.2021	Bilgi İşlem	Yazıcı	B Firması	63.000,00
15.10.2021	Bilgi İşlem	Yazıcı Çıktı Hizmeti (Yıllık Karar)	B Firması	120.000,00
12.11.2021	Bilgi İşlem	Yazıcı	B Firması	120.750,00
10.12.2021	Bilgi İşlem	Muhtelif Toner	B Firması	118.535,00
28.12.2021	Bilgi İşlem	Yazıcı	B Firması	117.600,00
15.01.2021	Gençlik Spor	Muhtelif Spor Malzemesi	C Firması	94.847,00
22.01.2021	Gençlik Spor	Hediyelik Eşya	C Firması	92.000,00
4.02.2021	Gençlik Spor	Hediyelik Eşya	C Firması	92.000,00
19.02.2021	Gençlik Spor	Muhtelif Spor Malzemesi	C Firması	92.000,00
2.07.2021	Gençlik Spor	Tişört	C Firması	119.400,00
8.07.2021	Gençlik Spor	Muhtelif Spor Malzemesi	C Firması	25.720,00
12.07.2021	Gençlik Spor	Tişört	C Firması	119.400,00
13.07.2021	Gençlik Spor	Futbol Kalesi ve Düdük	C Firması	17.100,00
10.08.2021	Gençlik Spor	Muhtelif Spor Malzemesi	C Firması	118.000,00
30.09.2021	Gençlik Spor	Sağlık Topu	C Firması	1.720,00
20.10.2021	Gençlik Spor	Muhtelif Spor Malzemesi	C Firması	116.100,00
2.12.2021	Gençlik Spor	Muhtelif Spor Malzemesi	C Firması	118.780,00
8.07.2021	Gençlik Spor	Muhtelif Spor Malzemesi	D Firması	62.330,00
12.07.2021	Gençlik Spor	Muhtelif Spor Malzemesi	D Firması	100.020,00
12.11.2021	Yapı Kontrol	Demir Korkuluk	E Firması	115.000,00
9.12.2021	Yapı Kontrol	Demir Korkuluk	E Firması	100.000,00
9.12.2021	Yapı Kontrol	Demir Korkuluk	E Firması	121.000,00
20.12.2021	Yapı Kontrol	Demir Korkuluk	E Firması	117.000,00
TOPLAM				2.855.161,50

Doğrudan temin yöntemine ilişkin düzenlemeler, sınır değerinin altındaki günlük ihtiyaçların hızlı şekilde karşılanması ile ekonomik olarak karşılanması arasında denge kurmayı esas almaktadır. Bu nedenle, Kanun'da belirlenen sınır değerlerinin üzerindeki ihtiyaçların yine Kanun'da düzenlenen ihale yöntemleriyle karşılanması kamu kaynaklarının etkili, verimli ve ekonomik kullanılması açısından önem arz etmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Taşınmaz Envanterine Yönelik Eksiklerin Bulunması	2020	Yerine Getirilmedi	“Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” (Bulgu2)
Kalkınma Ajanslarına Gönderilecek Payın Kamu İdareleri Payları Hesabında İzlenmemesi	2020	Yerine Getirilmedi	“Diğer Bulgular” (Bulgu3)
Süresinde Kapatılmayan Avans ve Kredilerin Olması	2020	Yerine Getirilmedi	“Diğer Bulgular” (Bulgu 6)

İlçe Belediyelerince Toplanan Çevre Temizlik Vergisine İlişkin Paylarının Aktarılmaması	2020	Yerine Getirilmedi	"Diğer Bulgular" (Bulgu 8)
Gecekondu Hesabının Oluşturulmaması ve Hesaba Aktarılması Gereken Tutarların Aktarılmaması	2020	Yerine Getirilmedi	Bu husus, 2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünün 11'inci maddesinde "Gecekondu Fonu Hesabının Amacı Dışında Kullanılması" başlığı ile yeniden bulgu konusu yapılmıştır.
İdare Mülkiyetindeki Taşınmazın İntifa Hakkı Altında Lojman Olarak Kullanıma Verilmesi	2020	Yerine Getirilmedi	"Diğer Bulgular" (Bulgu 13)

İdarenin Mülkiyetinde veya Sorumluluğunda Bulunan Taşınmazların Yönetim, Takip ve Kontrolünde Eksiklik Bulunması	2020	Yerine Getirilmedi	“Diğer Bulgular” (Bulgu 14)
--	------	--------------------	--------------------------------